

Små skiften blir större ägor i historiskt stort beslut

LANTMÄTERIET TOG I höstas beslut om det kanske största ärendet i sin historia. Det omfattar större delen av Borlänges kommun, cirka 23 000 hektar och omkring 1 500 sakägare. Det gäller omarrondering, då mindre skiften slås samman till större ägor. De första ansökningarna med önskemål om detta i området Stora Tuna kom in till Lantmäteriet redan 2010. Delar av om-

arronderingen har överklagats och prövning i mark- och miljödomstolen väntar. – Behovet av omarrondering finns där fastighetsstrukturen är väldigt splittad och markerna är uppdelade i många små skiften. Denna fastighetsstruktur är mest vanlig i delar av Dalarna, men det finns även områden i norra Värmland och i Västra Götaland, säger Elisabeth Olsson, enhetschef på Lantmäteriet.

Länsstyrelsen har efterfrågat större anslag för den här typen av åtgärder inför 2021. Länsstyrelsens uppdrag är att informera om möjligheten till omarrondering. Lantmäteriets roll är sedan att handlägga de ansökningar som kommer in. Det är markägarna själva som i grupp måste ansöka om de här åtgärderna.

Källa: lm.se

TIPS! Lyssna på Begravningspodden

I **SLUTET AV** förra året hade Begravningspodden premiär. Den är tänkt att vara ett forum för ökad kunskap och inspiration inom branschen samt ett komplement till de kanaler som redan finns.

Några exempel på planerade teman i år:

- Vilka begångelsemetoder finns?
- Barnkonventionen och begravningsverksamheten.
- De globala miljömålen – hur har Ekerö kyrkogårdsförvaltning valt att arbeta med dem?
- Drönare – nya regler, vad gäller vid flygning?
- Varför trädstandarder?

Podden drivs av personer med lång erfarenhet från branschen.

Läs mer på: begravningspodden.se

Material för konstgräs testas i Solna

SOLNA STAD DRIVER ett projekt för att testa nya miljö- och klimatvänliga konstgräsmaterial på fotbollsplaner. En testanläggning byggs på Råstasjöns IP, där olika material testas parallellt och utvärderas av spelarna själva. Projektet drivs i samarbete med Stockholms Fotbollförbund och det är tänkt att testbäddarna ska vara klara för spel under våren 2021.

Testanläggningen består av fyra

På testanläggningen på Råstasjöns IP ska olika material testas och utvärderas av spelarna.

fotbollsplaner som anläggs med fossilfria och naturliga alternativ till fyllnadsmaterial som kork, kokos eller olivkärnor. Läs mer på: solna.se

Raptor kan bedöma vägars bärförmåga

RAPTOR ÄR EN teknik för att effektivt mäta vägars bärförmåga. Den har nu förvärvat av Ramboll. Raptor använder sig av laserteknik för att i full körhastighet kunna bedöma bärförmågan. Tekniken med Raptor går också att använda för andra syften, till exempel vid stadsplanering och bedömning av lastyor.

Källa: ramboll.se

Tullholmskajen i Karlstad har med sitt vattennära läge blivit ett populärt gång- och cykelstråk.

FOTO: FELIX GERLACH

Karlstadsbor trivs på sin kajpromenad

Med Tullholmskajen har Karlstad fått ett vackert och trivsamt promenad- och cykelstråk som används flitigt av både Karlstadsbor och besökare till kommunen. Kajpromenaden är byggd på tidigare otillgänglig mark och med risken för stigande vattennivåer som en extra utmaning både vid projektering och gestaltning.

Florence Oppenheim/Stina Svensson

TULLHOLMSKAJEN I KARLSTAD har blivit en plats för promenader och cykling men också en plats att gå till för att njuta av vattenkontakt och grönska och en stunds avkoppling.

Tullholmskajen ligger vid en vik av Väneren på ett område som tills nyligen bestod av kontorslokaler och viss industri men som nu är omvandlat till bostadshus, kontor och restauranger. Kajpromenaden blickar ut mot Väneren och är ett populärt gång- och cykelstråk och en mötesplats.

I Karlstad pågår ett stort arbete med

klimatanpassning av innerstaden. Även i det här projektet är översvämning en parameter som man har behövt ta hänsyn till. Den bakomliggande gatan har höjts till säker nivå och den nedre delen av husen och kajen är planerade för att tåla höga vattenstånd.

– Området är ursprungligen utfyllnadsmark och historiska bilder visar en öppen vattenspegel som fyllts på till det landområde det är idag. Konstruktivt var utmaningen bland annat att hela kajen kan hamna under vatten vid höga vattenstånd. Marken var också mycket dålig

vilket krävde omfattande förstärkningsåtgärder. Det har varit ett stort projekt där vi arbetade nära Karlstad kommun och vi är väldigt nöjda med resultatet, säger Anders Blomberg, landskapsarkitekt på Sweco och ansvarig för gestaltningen av Tullholmskajen.

Torbjörn Karlsson är ansvarig projektledare på Karlstad kommun. Han berättar att arbetet började med en detaljplan för området med Väneren som ett utmanande element i planeringen.

– Vi behövde skydda området för de

**INNOVATIVA LÖSNINGAR
OCH HÅLLBARA
PRODUKTER FÖR
OFFENTLIG MILJÖ**

Läs mer på
www.byggros.com
0771 48 9000
info@byggros.se

bq byggros

BqByggros
 Byggros AB
 byggros_ab

Anders Blomberg är landskapsarkitekt på Sweco och ansvarig för gestaltningen av Tullholmskajen.
FOTO: STINA SVENSSON

Tullholmskajen är utformad i nivåer och med många olika möjligheter att sitta ner och hänga, ensam eller i grupp.
FOTO: FELIX GERLACH

högsta beräknade framtida vattennivåerna. Men om vi skulle ha lagt kajpromenaden på helt översvämningssäker nivå, hade vi haft två, tre meters höjd ner till vattnet. Nu har vi hämtat upp lite av höjdskillnaderna genom att lägga gång- och cykelvägen på en nivå och trappat ner till den två meter breda bryggan i lärträ på en annan nivå. Även vid granitväggen och planteringarna längre in mot husen har vi försökt hämta in höjden för att promenaden ska kännas vattennära, berättar Torbjörn Karlsson.

Hela kajen står på kalkcementpelare. Ovan dessa står betongmurselement med stålbalkar som upplag för trädelen och mot-håll för markfyllning för övriga delar. Om det allra värsta scenariot blir verklighet kom-

mer kajpromenaden att bli översvämmad men konstruktionen är beräknad med marginal så att den håller för en översvämning.

– Detta är en liten del av många och betydligt mer omfattande åtgärder som vi har gjort i kommunen för att klimatanpassa och översvämningssäkra hela staden, säger han.

KAJPROMENADEN BESTÅR AV en 300 meter lång och 12 meter bred yta längs vattnet. Utformningen bygger bland annat på att häng- och sittytor ska finnas utan att belamra kajen med möbler. Ett krav från kommunen var enkelt och rent, och att använda integrerade möbler i så stor utsträckning som möjligt.

– Jag har haft med mig Jan Gehls tan-

kar om att platser kan bli attraktivare genom att de utformas med element som går att använda/sitta på/hänga mot, utan att vara avsedda för endast det syftet. Nivåskillnaderna och de knixande linjerna är alla delar i den tanken. Vanliga soffor har kompletterats för variation och ökad tillgänglighet. Kombinationen av möbler och sittbara ytor gör att man kan slå sig ner nästan varsomhelst på den långa kajen och på den sorts yta man trivs med, berättar Anders Blomberg.

För att variera det långsmala stråket har arkitekterna valt att dela upp det i fyra kvarter med växter från olika typer av landskap.

– En av de stora utmaningarna var längden på området. Det är en klassisk

avvägning mellan variation och att hålla samman gestaltningen. Här föll sig de fyra kvarteren naturligt på grund av att de kopplar till de fyra huskroppar som bildar byggnadskvarter och delar in sträckan i en lagom skala. De fyra kvarteren bryter upp längden och ger möjlighet att både utforma dem individuellt (med specifika växtkaraktärer) och ändå ha ett sammanhängande formspråk, förklarar Anders Blomberg.

I tvärled är promenaden uppdelad i tre zoner: en växtzon närmast husen, en betongpromenad och en träpromenad mot vattnet, alla i olika nivåer.

– Återigen är det avvägningen mellan variation och sammanhållenheter som har styrt. Inom kvarteren önskade vi hålla ihop koncepten men ville skapa variation mellan kvarteren. Då var växtzonerna ett bra sätt att göra det. Jag tror inte att utfallet blev så starkt som vi hoppats på i gestaltnings-skedet men det gör mig inte så mycket.

MATERIALVALET HAR UTGÅTT från platsens förutsättningar och identitet: grönska, trä, markbetong, betongmarksten och natursten.

– Grönskan är en flirt med det vassområde som dominerade platsen innan kajen byggdes. Vi tar bort växtlighet och ersätter med en annan. Stora generösa grönytor bidrar till biologisk mångfald och skönhet för området.

Trä är ett klassiskt val för strandpromenader: mjukt att sitta på, vackert att se på och ger liv när det åldras. Dessutom är det enkelt att ersätta menar Anders Blomberg.

Markbetongen är också det en flirt, fast med sinnebild av en kaj i mer industriell miljö.

– Det är enkelt och rent men visade sig vara avancerat att konstruera och anlägga. Tyvärr har vi rätt stora variationer i ytan på betongen.

Mellan kvarteren kontrasterar den enkla markbetongytan mot det starkt grafiska mönstret i betongmarkstenen. Naturstenen i muren mot planteringarna är hållbar, vacker, varierad och skön att sitta på.

– Den råkilade sidan hindrar förhoppningsvis att muren används för skejt, vilket tyvärr stör de boende, säger Anders Blomberg.

INNAN PROJEKTET KOM så långt som till detaljer i gestaltningen, gjorde kommunens ansvariga stadsbyggnadsdesigner, Andreas Eliazon, ett omtag.

– Jag kände att vi var på helt fel spår till att börja med. I detaljplanen var det stort fokus på till exempel öppna bottenvåningar i husen vid kajen. Men eftersom vi har

Lisbeth Walfridsson, 61 år, tillsammans med barnbarnen Bella och Sixten Szwoch:

– Vi cyklar ofta här, nu har vi varit i Mariebergsskogen. På sommaren brukar vi också cykla förbi här på väg till en liten sjö en bit bort för att bada. Jag sa just det förut när vi cyklade åt andra hållet att jag fick en sådan härlig sommarmånska. Solen sken, och det är så härligt vid vattnet med alla blommor och buskar.

Röster från Tullholmskajen

Lena Ede, 71 år, tillsammans med Cecilia Ede, 41 år:

– Cecilia bor här, så vi ses här på kajen en del. Särskilt nu i dessa tider. Vi har märkt att det är fler som joggar och promenerar nu, och andra som ses ute. Här är väldigt snyggt och välordnat. Bäst gillar vi att det är så många soffor. Det är skönt att ha möjlighet att sätta sig ner, oavsett om man är på promenad eller vill fika.

Alexandra Kåberg, 33 år:

– Min mamma och pappa bor här, så vi är här en hel del. Läget är ju fantastiskt, så nära vattnet. Vi visste inte att det skulle bli en kaj alls, så det är en rejäl bonus. Särskilt fint är det på kvällen med alla lampor.

Erik Rubenson, 20 år:

– Jag har en träningsrunda ut på Orrholmen som går förbi här, så det blir ganska ofta som jag går här. Jag gillar närheten till vattnet, det är skönt att komma ut. Särskilt en sådan här dag. Tycker inte att något saknas här, det är väldigt fint.

David Sundström, 43 år:

– Jag bor i huset här bakom och jobbar dessutom på MSB som ligger i andra änden av kajen. Jag promenerar här nästan varje dag, tycker att det är väldigt härligt. Speciellt bra är det att det finns plats för både cykel- och gångtrafikanter.

Veg Tech

Växtsystem som bidrar med naturlig och hållbar dagvattenhantering.

Mer inspiration? följ oss på #vegtechab
Tel: 0472-363 00 • vegtech.se

En plats för rekreation och möten där närheten till Vänern också avspeglar sig i kajpromenadens vegetation.

FOTO: FELIX GERLACH

närheten till Vänern gick det inte att ha öppna lokaler så som man önskade.

I några delar gjordes en total omkastning av hela projektet.

– Jag gjorde en tidig skiss med kvartersgator och ett mer vilt uttryck, vilket förvaltades och utvecklades av Anders Blomberg på ett utomordentligt sätt. Han har lyft både det långa perspektivet och samtidigt skapat en sekvensupplevelse, berättar Andreas Eliazon.

Kajpromenaden är byggd mitt i ett delta – ett område som är ett signum för Karlstads identitet.

– Ett av de starkaste kraven var att det skulle bli trivsamt och att man skulle ta vara på identiteten. Promenaden skulle ge mervärde till både de närboende och Karlstadsborna men också till besökare utifrån.

Han tycker att det har blivit väldigt trevligt på platsen. Motorn har inte varit något pulserande stadsliv utan mer rekreation.

– Det finns många olika sittmöjligheter, även intima. Här kan man gå ner med sin matsäck och äta lunch, och välja att sitta ensam eller tillsammans med andra. Som besökare får man snabbt en förståelse för hur kajen är uppbyggd och fungerar och att det finns många olika möjligheter.

Ett viktigt krav vid gestaltningen var också att man skulle hålla nere antalet ma-

terial och en lugn färgskala. Ljust silvergrå dominerar men sticker inte ut. Tanken är istället att lyfta de olika kvarteren och planteringarna och få en naturlig variation.

– Kvarteren och växtzonerna blir som en gradient; ju längre ut mot Vänern desto mer Vänernlik blir vegetationen. Det var tufft att få till. Exploatören ville inte ha höga träd på kajpromenaden för att inte skymma utsikten samtidigt som vi ville ha stor trädvolym. Det har vi fått till bra tycker jag, säger Andreas Eliazon.

SKÖTSELN AV KAJEN var en viktig aspekt redan från början. Jordmånen är vald för att behålla fukten och inte torka ut. Perennplanteringarna ska sluta sig för att undvika öppen jord och hålla nere driften.

– Ju mer ”ruffigt” naturligt, desto mindre skötselkrävande. Tanken är att det inte ska bli så stor skötselbudget utan hålla sig extensivt. Självklart krävs det mer i etableringskedet, men vi kommer att tillåta en del vildhet. Det blir en kontrast till de mer tillrättalagda planteringarna och går mot en mer naturlig upplevelse, säger Andreas Eliazon.

Han jobbar för närvarande med det så kallade Karlstadsstråket – ett stort kollektivtrafikstråk som ska gå genom staden och avlasta resecentrum.

– Även här tänker vi oss mer friväxande vegetation och inte så mycket skötsel.

Vi vill skapa gröna oaser i stadsmiljön och hålla nere trafiken. Vi jobbar ihop med o2Landskap i Göteborg i det projektet.

Andreas Eliazon minns hur det var när han började på Karlstad kommun för 20 år sedan.

– Då var det fullt fokus på trafik och gator, numera ligger mycket fokus på rekreation och livsmiljöer, och inte minst hållbarhet, som nu är en självklarhet i de nya satsningarna. Jag tror att vårt arbete med och uppmärksamheten kring Sandgrundsparken banade väg för ett nytt tänk.

TULLHOLMSKAJEN HAR BLIVIT ett populärt gång- och cykelstråk och en plats att gå till för en stunds vila och rekreation. Torbjörn Karlsson på Karlstad kommun ser kajen som något positivt för alla: Karlstadsbor, de som bor vid kajen och inte minst turister.

– Någon har frågat oss hur vi kan lägga så mycket pengar på de som bor vid kajen men för oss är Tullholmskajen ett viktigt stråk som knyter ihop hela staden. Man kan cykla och gå ända från centrum ut till Mariebergsskogen, och nu när det är klart har många ändrat inställning, säger han.

En del i projektet återstår.

– I detaljplanen finns en pir och flytbryggor som skulle ligga i ett vassområde utanför kajen, men som ännu inte är klart, berättar Torbjörn Karlsson.

HWTs Sverige-team

Kennet

Bosse

El-Nyhet

El-Nyhet

El-Nyhet

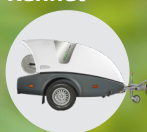
Mini 2.1
1200-1700
m²/dag

MID 3.0
2000-3000
m²/dag

Multi S
2000-2800
m²/dag

Multi M
3000-4500
m²/dag

XL 60/140
6000-12000
m²/dag

Sensor 120/160
20000-40000
m²/dag

Hej,

Som ny Key Account Manager för den svenska marknaden så ser jag verkligen fram emot att få träffa och arbeta tillsammans med alla Heatweeds fantastiska återförsäljare!

Tanken är att jag skall finnas som en support för er, och att genom utbildning och information se till så att fler kostnadseffektiva och miljövänliga ogräsmaskiner kommer ut på marknaden.

Tillsammans med Bosse Andersson (Heatweeds tekniska serviceingenjör) så kommer vi som ett team att ansvara för utbildning, support och träning av hela Heatweeds produktportfölj.

Under våren 2021 kommer Heatweed's maskinpark att utökas med 3 nya el-maskiner, och under februari månad så kommer vi tillsammans med er som Heatweed återförsäljare att kunna presentera dessa maskiner den svenska marknaden.

Mer information på: info@heatweed.com
Vänligen, Kennet Persson & Bosse Andersson

HEATWEED
TECHNOLOGIES
THE WEED CONTROL COMPANY

KONSTEN ATT SKAPA EN HÅLLBAR DAGVATTENHANTERING

Under de närmaste åren kommer många att söka lösningar för att bättre ta hand om dagvattnet i våra tätorter.

JOM har ett flexibelt system av betongfundament som möjliggör unik utformning för varje plats där vattnet skall fångas.

En regnbädd för dagvattenhantering verkar som ett naturligt biofilter genom fördröjning och filtrering av dagvattnet.

Kontakta oss på info@jom.se
Tel: 08-687 00 10 Välkomna!

JOM
Järn i Offentlig Miljö